

ARVEN - Meldingsblad for Sannidal Historielag

Rutebilen
Tørdal – Kragerø **100 ÅR**

Som et ledd i markeringen av «Rutebilen Tørdal – Kragerø 100 år», var det også på Bygdetunet i Sannidal stor aktivitet den 14.juni i år. Etter oppstart i Tørdal og en stopp i Drangedal, ankom kortsjen Sannidal. Spenningen var stor da de tre snutebussene i følget skulle innta Bygdetunet. En etter en ble de geleidet gjennom porten, og ingen ble for høye, heldigvis. Mange veteranbiler kom også inn på rekke og rad, alt fra 30 til 80 år gamle.

Det var også mange både busser og biler igjen nede ved veien.

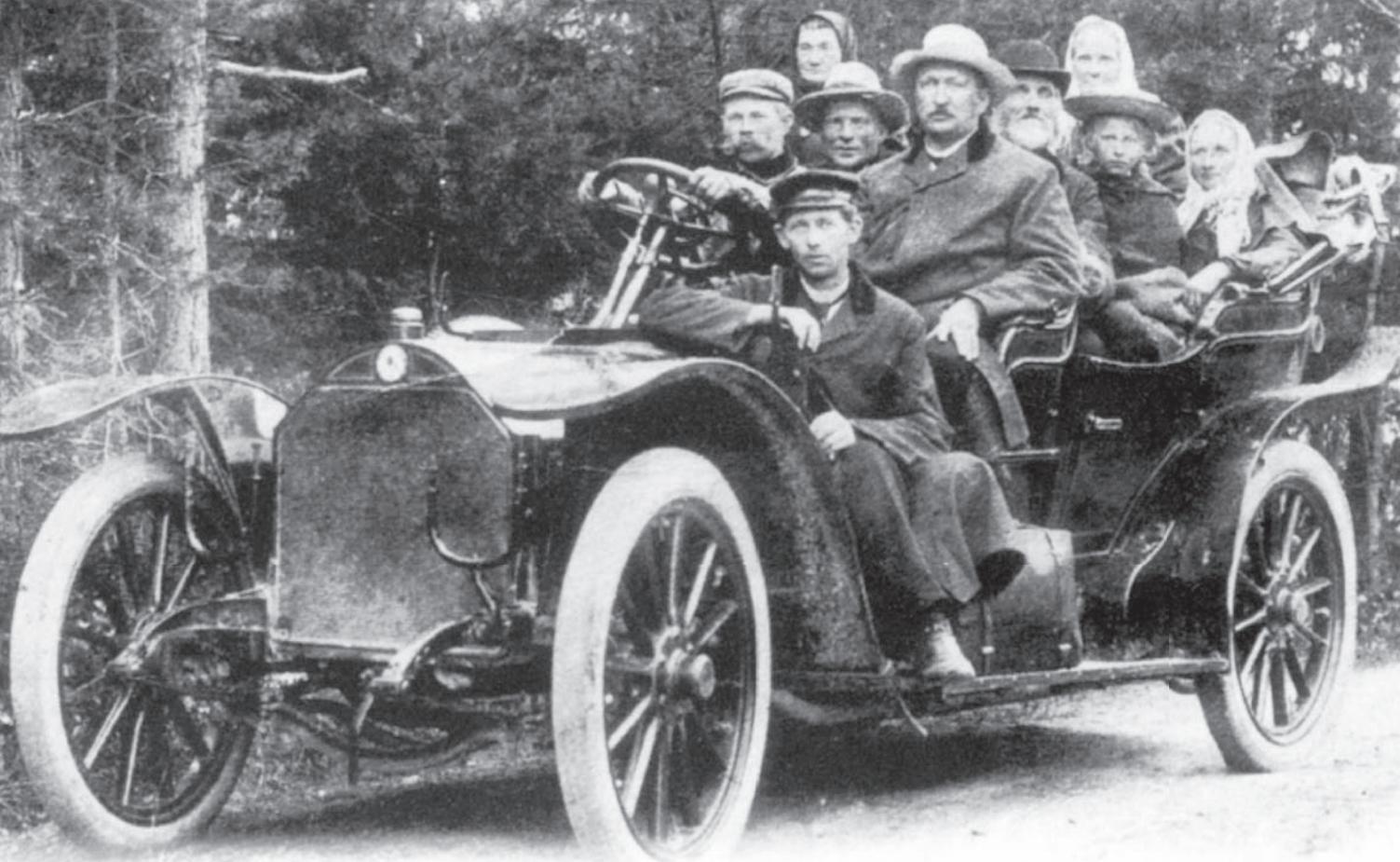
Sannidal Historielag stilte opp med steking og servering av gratis vafler, lapper og kaffe

til alle så langt det rakk. Dette ble sponset av Drangedal Biltruter. Mange passasjerer var med i busser og biler, lokale entusiaster stilte med veteranmotorsykler og mange tilskuere fikk en fin dag på Bygdetunet denne dagen, mellom to og tre hundre til sammen.

Etter en times tid dro følget videre til Kragerø for videre markering i sentrum. Vi syntes det var på sin plass å vise litt av opplegget i Sannidal, da journalistene dessverre hadde uteglemt oss denne gangen.

Vi tar også med et utsnitt av kommunens forhandlinger angående rutebilen fra den gang det var på sakslista, altså for 100 år siden, i 1909.

A.S.

Her er bildet av den første bilen i distriktet vårt, og som herredsstyret i Sannidal gjerne skulle vært foruten. Bilen ble satt inn i rute mellom Bø i Tordal og Kragerø i juni 1909. Ved rattet sitter Nils Oscar Nilsen. Han ble kalt »Enno Nilsen» eller N.O. Nilsen og var den første som hadde sertifikat for bilkjøring her. Bilen var en franskbygget Berliet fra 1909.

BILDET ER UTLÅNT AV SVERRE OKKENHAUG

Det var ingen enkel oppgave Kragerø og Oppland Automobilselskap påtok seg da de skulle opprette denne ruten. Det var stor motstand i bygda mot dette prosjektet, og herredstyret i Sannidal hadde saken oppe til behandling flere ganger dette året, noe to av sakene som refereres her viser.

SAG NO 46.

Ang. Automobilkjørselen.

I betragtning af de mange ulemper automobilkjørselen afstedkommer for den almindelige ferdsel besluttedes enstemmig at henstille til ordføreren at tilskrive amtet med anmodning om at automobilselskabet maa bli paalagt at indføre en fast og sikker rute for automobilen saa kjørende til enhver tid kan vide naar de møder denne.

SAG NO 69.

At give udtalelse angaaende motorvogntrafiken.

Man besluttede enstemmig at udtale Motortrafikken her i distriket har vist sig at medføre store ulemper for den almindelige

ferdsel. Der er indtruffet flere uheld og enkelte ulykker som udelukkende maa tilskrives automobilkjørselen. Hestene blir som oftest redde og det har gjentagne gange hendt at hestene har taget ud eller løbet løbske.. Intet under derfor, at mange ikke tør komme paa veiene med sine heste paa de tider, de er utsatte for at møde automobilen. Det hører jo intetsteds hjemme heller dette, at et privat selskab til stor gene for den almindelige ferdsel skal faa lov til at drive en slig trafikk i et distrikt som vort hvor forholde er saa ugunstige hertil som mest mulige. Veiene er smale med skarpe svingninger saa det paa mange steder er vanskelig for ikke at sige umuligt at komme forbi automobilen. Hertil kommer at

motorvogntrafiken virker i høi grad ødelegende paa veiene, og foranlediger derved betydelig øgede udgifter til disses vedligehold.

Sammenlignet med de farer og ulemper trafiken medfører spiller saaledes nytten en underordnet rolle og man vil derfor faa udtale, at der i den fremtidige lov bør blive indtaget bestemmelse om:

At der ikke bør gives noen tilladelse til kjørsel med automobil førend de interesserede distrikter har havt anledning til at udtale sig.

At amtmanden paa grundlag af disse udtalser bestemmer, hvorvidt trafikken skal tillades eller ikke.

At vedkommende motorvogneier eller selskab tilpligtes at erstatte al skade som trafikken foranlediger.

At motorvogne som skal besørge passager- og godstrafikk bør have bestemte afgangs- og ankomsttider fra og til de forskjellige stationer og endelig

At der gives vedkommende amtsting ad-

gang til at paalegge motorvognens eiere en afgift som svarer til de forøgede veibyrder.

Under alle omstændigheder bør de interesserede distrikter faa størst mulig indflydelse naar det gjelder tilladelse til en slig unødvendig og farefuld trafik.

Hvorledes motorvogntrafiken vil virke i sneføre har man endnu ingen erfaring for , men man frygter at den ved at røre sne og grus om hverandre kan komme til at ødelegge slædeføret. At trafikken i holke og glat føre kan blive meget farlig er noget som siger sig selv.

Hundre år er gått og fremdeles er det motstand mot biltrafikken. Men av helt andre årsaker enn den gang. Bilen er blitt en del av vår hverdag. I dag passerer det ca.3000 biler i døgnet mellom Refsalen og Tangen, pluss ca.5000 på E-18. Når vi ser disse tallene, kan vi nok dra på smilebåndet av herredsstyrets bekymringer for hundre år siden.

Men vi skal huske at for dem var dette alvor. Ramme alvor.

O.B.

*Her forlater bussene
bygdetunet for siste etappe
til Kragerø.
Takk for besøket.*

ÅR 100

SANNIDAL HORNMUSIKK

– historiske glimt

AV NILS HALVOR NILSEN

For 30 år siden ble jeg bedt om å ta vare på gamle protokoller til Sannidal Hornmusikk.

Når en leser disse protokollene, får en et innblikk i hva som skjedde i dagene i 1952 da korpset ble stiftet og de første årene. Skolebestyrer Halvor Gjerde var formann og sekretær de 9 første årene, og jeg har sitert ordrett slik han skrev det ned i protokollen – dette er skrevet i kursiv. Det har jeg gjort fordi hele stilten og språket forteller noe om det pågangsmotet og gløden de hadde som var med på å starte hornmusikkorps i Sannidal.

I tillegg har jeg kommentert noen hendelser slik jeg selv opplevde det som ung musikant.

KORPSET BLIR STIFTET

Sekretæren skriver følgende på første side i protokollen (en vanlig skivebok):

«*Sannidal hornmusikk ble stiftet 31.mars 1952 i kommunelokalet i Kil.*

Det hadde lenge vært et ønske hos mange at en kunne få hornmusikk i Sannidal og våren 1951 søkte noen interesserte Sannidal kommune om bevilgning til et hornmusikkorps og fikk kr 1.500,-

Dermed hadde en sikret seg en del av den kapital som trengtes til instrumenter og etter en del undersøkelser vedr. kjøp av brukte instrumenter, fikk en tilbud gjennom et nystartet hornorkester i Drangedal. Det var Bamble hornorkester som ville selge for å få nye til sitt korps.

Etter en del forhandlinger ble så handelen avsluttet og 11 instrumenter + en tromme ble kjøpt for kr 3.500,-

De interesserte som stod for kjøpet var: Konrad Bråten, Sigurd Nilsen og Halvor Gjerde.

Konrad Bråten sammen med folk fra Drangedal musikkorps reiste til Bamble og hentet instrumentene og dagen etter var Hornmusikkorpset stiftet med Sigvart Andreassen (Siggen) som leder og instruktør.

Det møtte flere enn det en hadde instrumenter til og Siggen gjorde et utvalg og disse ble med:

Isak Eikeland, Knut Dobbe, Aslak Loftbaug, Dagfinn Holt, Sigurd Nilsen, Odd Jakobsen, Tor Kristian Fjellheim, Torbjørn Nygård, Kjell Sundbø, Helge Carlsten, Tor Erling Lønne, Tor Rinde og Lars Therkelsen.

Like før 17. mai fikk musikken lånt en stortromme fra Kragerø og Leif Larsen ble trommeslager.

Siggen lånte musikken et triangel og til å betjene dette fikk en Oddvar Tobiassen. Hornorkesteret var således blitt utvidet til et antall av 15 mann.»

«Du er for ung til å bli med,» sa min far. «For å begynne i korpset må du gå i 7. klasse». Jeg var bare 9 år den gangen så jeg fikk ikke lov til å begynne. Jenter fikk heller ikke anledning til å begynne. En mente den gangen at det var bare gutter og menn som skulle spille i korps.

Selv om jeg ikke fikk være med å spille, møtte jeg opp på alle øvelsene for å høre. Jeg husker ennå hvorledes lukten av messing-puss fylte øvelseslokalet. Det ble påstått at det gikk med en hel boks «Blue Star» for å pusse tubaen. Men de bulkede instrumentene skinte om kapp. Hvem hadde det blankeste hornet?

Min far var en av dem som var heldig og fikk utlevert et velbrukt, bulkede althorn som han stolt kom hjem med. I dag ville en knapt ha fått solgt dette instrumentet på loppemarked, men hjemme ble det passet på som om det var av gull og ingen andre enn min far fikk lov til å spille på det. Men hver gang min far øvde, satt jeg og fulgte med og spurte. Det var min første leksjon i notelære selv om «læreren» ikke hadde så høy kompetanse innenfor notenes mystiske verden.

Etter hvert lurte jeg meg til å tjuvlåne det gamle althornet. Jeg gikk på skolen annen hver dag så mens min far var på arbeid, tok jeg althornet, gjemte meg innerst på loftet for å øve på det som de voksne i korpset skulle øve på. På den måten holdt jeg følge med gammelgutta.

På øvelsene møtte jeg opp for å høre musikk og suge inn hvert ord som Siggen sa. Dette gikk bra helt til det ble oppdaget at jeg tjuvlånte det «kostbare» instrumentet. Da skjedde det en forandring som for meg fikk en stor betydning. Dette skal jeg komme tilbake til senere.

Gjerde skriver videre:

«Første kvelden ble det bare med utdeling av instrumenter og onsdag 2. april var første øvelse. En greide å spille «Gubben Noha».

Mandag 7.april hadde en igjen øvelse, men da Siggen var bortreist ble det en orientering i notelære og skalaspill ved Halvor Gjerdes ledelse.

«Samme kveld besluttet korpset å sende ut lister for private bidrag til hornmusikken.

Likeså bestemte en at det skulle velges et styre. Til styret ble disse valgt: Halvor Gjerde formann og sekretær, Sigurd Nilsen kasserer og styremedlemmer ble Knut Dobbe og Odd Jakobsen.

Det ble nevnt at korpset burde ha sine lover og at forslag til sådanne burde fremmes av styret.

Øvelser og pengeinnsamling

På grunn av Siggens påskeferie ble neste øvelse lørdag 26.april. Videre ble det øvelse mandag 28.april, onsdag 30. april og lørdag 3. mai, mandag 5., onsdag den 7. og fredag den 9. mai. En innøvde på disse kveldene følgende nummer: Sønner av Norge, Guttene kommer og Ja vi elsker.

På lista i Holtane krets ble innsamlet kr 148,- som ble oversendt kassereren Sigurd Nilsen.

Fra Bondekvinnelaget fikk en kr 25,-.»

HULL I STORTROMMA

Under en av de siste uteøvelsene før 17.mai slo Leif hull i skinnet på stortromma. Hva med spilling 17. mai?

På den tiden var det ikke kunstskinn på

Bildet er tatt utenfor Sannidal kirke, 17 mai. 1952. Siggen dirigerer.
Knut Dobbe med bariton til høyre. Leif Larsen med stortromme. Tor Kristian Fjellheim
med skarptromme delvis skjult bak hornet.

trommene som i dag, men ekte dyreskinn som måtte fuktes, strammes og tørkes før bruk. Vanligvis en lang prosess. Det var et også et annet problem - hvorledes skulle en få tak i slikt et trommeskinn da det ikke var forretninger i nærheten som førte slike skinn. En måtte på den tiden helt til Larvik for der var det en musikkforretning som førte trommeskinn.

Min far som kjørte tømmer til Agnes fabrikker i Staven la inn et ekstratur slik at Alf Haugen og Tor Kristian Fjellheim kunne få tak i dette trommeskinnet i Larvik.

Skinnet ble kjøpt og vel hjemme igjen begynte monteringen.

Først måtte en fukte skinnet, og montere det på tromma. Dernest var det å få tørket skinnet og det var bare få dager igjen til 17.mai, men Tor Kristian og Leif- sistnevnte var baker på Nyland, klarte å tørke skinnet ved å putte hele tromma inn i bakerovnen.

Neste dag var tromma i orden og spilling på 17.mai var berget. Lignede hendelser skulle det bli flere av i årene fremover, men alltid fant de løsninger.

FØRSTE UTEØVELSE.

Gjerde skriver i sin protokoll følgende:

«Lørdag 10.mai hadde korpset sin første uteøvelse. En stilte opp på skoletomta i Kil.

Speiderjentene hadde denne kvelden øvelse i å marsjere og det ble en forsmak på 17.mai da musikken spilte Sønner av Norge og en marsjerte taktfast i rekke og rad rundt på leikeplassen til Kil skole.

Forsøket på å spille i det en marsjerte var veldig godt. Siggen uttalte: «Jeg må le når jeg tenker på hvor kort tid disse guttene har hatt øvelse i å blåse.»

Mandag 12. mai og onsdag 14.mai var også uteøvelse. Dette ble siste øvelse før 17.mai.

En spilte også denne kvelden som nytt nummer: Gud signe vårt dyre fedreland.»

17.MAI 1952.

«17.mai oppratt med strålende vær. En møttes på Kil skole kl 09.30 og snakket litt sammen. Toget stilte opp på skoletomta med hornmusikken i spissen.»

Like før toget skulle gå, viste det seg at trompeten til Tor Rinde ikke var i orden. Instrumentet hadde fått et slag slik at den ene ventilen ikke gikk. Panikken begynte å spre seg - ville han klare å spille på instrumentet? Problemet ble løst ved at Gjerde hentet en gammel parafinlampe og tok ut noe parafin for å smøre ventilene. Dette hjalp noe.

Gjerde skriver videre:

«Før avgangen ble det nevnt av formannen at en hadde fått hornmusikk i bygda og det ble ropt 3x3 burra for dagen og for hornmusikk-korpset. Det var møtt fram en mengde mennesker. Etter at en unisont hadde sunget «Ja vi elsker» under hornorkesterets ledelse, satte toget seg i bevegelse og under tonene av Sønner av Norge marsjerte en ut fra skoletomta under denne oppstilling: Hornmusikken, Kil skole, speiderne og til slutt voksne i et stort antall.»

Musikantene hadde ikke uniformer, så det var en herlig blanding av påkledninger. Noen med luer, andre barhodete og en med hatt.

«Aldri har det vært så lett å gå til Sannidal kirke som i dag», uttalte mange etter ankomsten til Sannidal kirke.

Den gamle skoletromma som i mange år hadde ledet skoletoget, var nå byttet ut med et ordentlig hornorkester. Det var mange stolte sannidøler den dagen.

Gjerde skriver videre:

«Ved ankomsten til Sannidal kirke spilte korpset igjen Sønner av Norge. Etter gudstjenesten i kirken var det bekraning av minnestøttene. Her spilte musikk-korpset «Gud signe vårt dyre fedreland» og «Ja vi elsker.»

Etter en kaffepause på Mo bedehus var det konsert på bygdetunet. Her spilte hornorkesteret alle sine nummer: «Ja vi elsker, Sønner av Norge, Guttene kommer og Gud signe vårt dyre fedreland». Konserten var veldig godt og det var et faktum at Sannidal hadde fått sitt hornmusikk-korps. 17. mai ble en milepæl i Sannidal musikkhistorie.

Det hadde nå gått bare 3 uker siden korpset ble stiftet. En fantastisk prestasjon under ledelse av Sigwart Andresen - kalt Siggen.»

HØSTEN 1952

Gjerde skriver:

«Den 8. august begynte korpset sine øvelser med samme dirigent. Det var godt frammøte. Den 6. desember 1952 hadde korpset sin første konsert på Kil skole i forbindelse med utlodning. Det ble en meget veldig kveld med fullt hus og godt program. Musikken spilte mange nummer. Så var det film, lykkehjul, opptrinn av to «coboys» - Elly Nilssen og Sissi Ellingsen- og trekning. Det kom inn nærpå kr 500,- til inntekt for Hornmusikken.»

Denne artikkelen fortsetter i neste nummer

Gamle postkort fra Kragerø

blir hovedtema på Historielagets høstmøte på Sannidal Samfunnshus
torsdag 15. oktober kl. 18.30.

Ernst Kalseth samler på postkort, og vil vise en del av samlingen, med hovedvekt på kort fra Sannidal og omegn.

Ellers blir det god bevertning og utlodning.

**Bygdetunet har også vært arena for andre tilstelninger i år.
Her kan det nevnes Sannidal skolemusikkorps sitt 100 års jubileum
kombinert med årets vårmønstring for distriktets korps 2.mai.
Hele 8 korps deltok, bildet viser jubileumskorpset.**

**9. juni
og 10. sept.
arrangerte en av
klassene ved Sannidal
ungdomsskole en mini-
bygdetundag, der sjette-
klassene fra barneskolene
i hele kommunen fikk se
litt av hva ungdomsskole-
elevene hadde lært på
bygdetundagen i
fjor.**

Ellers har vi hatt besøk fra Saude og Nes Historielag og skolebesøk fra Kroken skule, begge dager med omvisning, og Olsokgudstjeneste ble holdt på tunet, med rundt 50 personer til stede.

Bederskifte igjen.

På
års-
møtet
som ble av-

holdt i mars, ble det igjen valgt ny leder i Historielaget. Alf Martin Dalen lot Kjell Ove Heistad overta styrevervet, mens han selv ville være aktiv på andre måter.

Kjell Ove hadde fungert som sekretær, og den plassen fikk Ernst Kalseth. Det er sjeldent problemer med verv i laget, og med ca. 130 personer tilstede, ble det mye klapping, de fleste som hadde en oppgave tok gjenvalg. I styret for øvrig sitter Marit Halvorsen som nestleder, Torveig Skarvang, kasserer, Torgunn Sunde, styremedlem, varamenn Inger Kristine Bratland og Knut Rinde, og bygdetunleder Petter W. Baann.

Det er mange som er aktive på flere områder, det kan nevnes Bygdetunkomiteen, Festkomite-

teen og Arven.

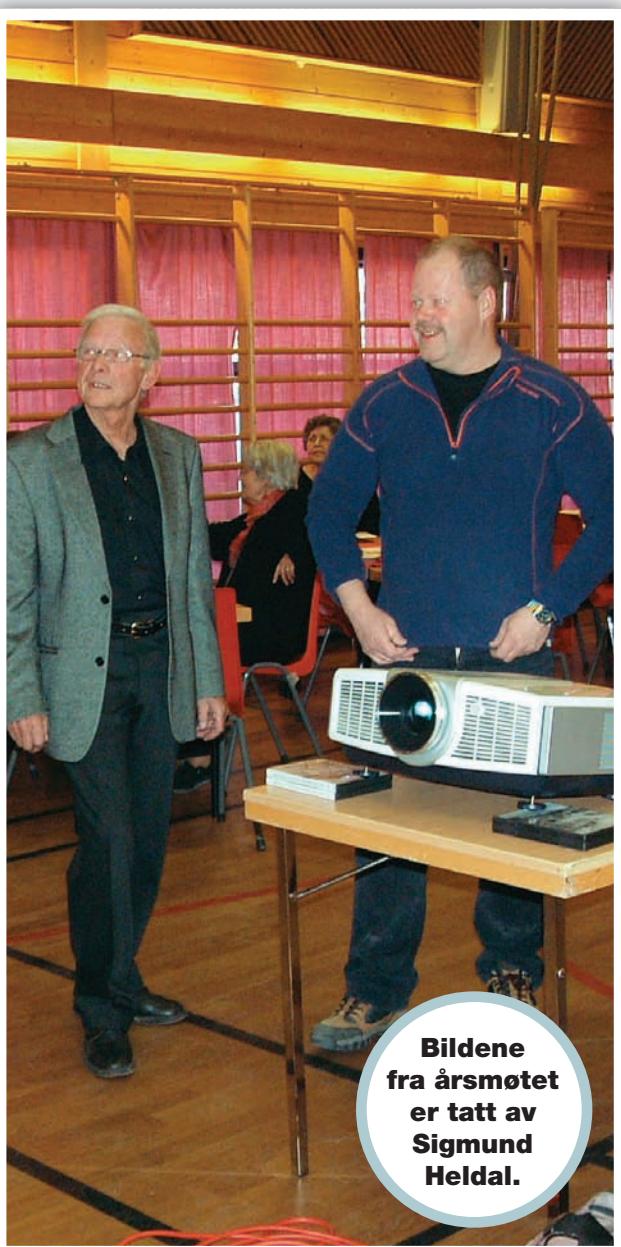
Det er duggnadsånden som fortsatt rår, husene skal holdes vedlike, bespisning ordnes til forskjellige anledninger, og historien skal settes på trykk etter hvert som tida går. Det oppfordres til å komme med bilder og stoff som kan være av interesse.

Laget har nå rundt 430 medlemmer, og det må sies å være suksess når så mange kommer på et årsmøte. Kvelden startet med underholdning av sangkoret »Karisma», før Per Ole Halvorsen viste en underholdende selvprodusert naturfilm. Dette falt i smak, så utrolig mange bilder som de fleste bare kan drømme om å ta selv.

Tradisjonen tro, kvelden inneholdt også bespisning og utlodning, samt mang en god prat, som nok er veldig viktig for mange disse kveldene.

A.S.

Bildene
fra årsmøtet
er tatt av
**Sigmund
Heldal.**

MINNESMERKE

etter vådeskudd på Krokheia.

Navn på personer på bildet fra venstre. Einar Bjørkholta, Harald Øygarden, Solveig Rinde, Terje Jacobsen, Lars Jacob Moe, Reidun Bjørnstad, Helen Tobiassen, Aase Marit Jacobsen og Inger Hommefoss.

FOTO ROAR THORSEN.

Den 30. april 1891 dro to unge gutter fra Moe i Sannidal på orreleik til Stormyr på Krokheia. Myra ligger ca. 500 m sør for skytterbanen. Det var tvillingbrødrene Abraham og Isak Jacobsen Moe, født 5. juli 1875.

Der på myra ga Abraham seg til å etterligne orren ved å ligge i lyngen og flakse med armen mens han lager lyder. På den måten håpet han å lokke til seg fugl. En annen jeger kom samtidig til myra fra en annen kant og viste ikke om guttene. Han oppdaget »fuglen» og skjøt. Dermed var tragedien et faktum.

Noe senere ble det, til minne om gutten, satt opp et skilt på en furu. Der var det risset inn A.J.M. 1891. Dette skiltet sto i mange tiår, men for ca 15 år siden falt det ned og ble borte. Med tiden hadde det for de fleste gått i glemmeboka hvem A.J.M. var.

I vår fattet Harald Øygarden og Einar Bjørkholta fra Kroken interesse for saken. De gransket kirkebøker og andre kilder og fant ut hvem den forlukkede var. De kom så til meg

med forespørsel om å få laget et nytt skilt på myra. Siden Abraham Jacobsen Moe var min fars onkel, fant jeg dette interessant og svarte straks ja.

15. mai i år var skiltet fredig og en «deputasjon» på 10 personer dro inn til Stormyr. Her ble det nye skiltet omhyggelig skrudd fast til den samme furua som det første skiltet sto. Fem av oss var søskjenbarn fra Moe og hadde følgelig Abraham som vår grandonkel.

På samme tur ble det bestemt at så mange som har anledning, heretter tar sin ettermidagskaffe med seg til Stormyr den 30. april. (Skyteulykken er også omtalt i Arven nr 1 1981 side 6)

Det hører også med til historien at det gamle skiltet har kommet til rette. Ragnar Grønåsen kom for ca 15 år siden forbi på Stormyr og fant skiltet liggende i lyngen. Det var i dårlig forfatning og han tok det derfor med til bygdetunet der det nå befinner seg.

Lars Jacob Moe

BRUREPARASJON

på den gamle Postveien

Vestlandske hovedvei, fra Kristiania til Kristiansand, stod ferdig 1689. Den ble også kalt postveien og krysset gjennom Sannidal. Mange steder er det fortsatt tydelige spor etter den. I vestre del av Sannidal, mellom Lintjenn og Lintjenndalen, er fortsatt en stor flott bru fra denne veien bevart. I forbindelse med kulturminneåret 1997 bekostet Veivesenet nytt solid tredekk på bruа, og Historielaget satte opp en informasjonstavle der. I år var turen kommet til selve brukara. Gjennom åra hadde frostsprengeing og tung transport med tømmerbiler presset muren ut flere steder. Røtter fra store trær hadde også gjort skader.

Takket være at Veivesenet har en museal avdeling med noen midler, kunne arbeidet settes i gang. Ansvarlig for prosjektet fra Veivesenets side var overingeniør Per Nykås fra Skien. Kompetente folk til slikt steinarbeid vokser ikke på trær. Men Nykås hadde klart å skaffe et arbeidslag fra Verdal i Nord-Trøndelag. Dette besto av

fire pensjonerte »anleggsslusker». Disse viste seg raskt å være en meget dyktig og særdeles humoristisk gjeng. Sjefen, Karl Johan Bjørgvik »Kalle» (74), Åsmund Karlgård (69), Kjell Rotmo (65) og Svein Kåre Haugan (56). Arbeidet startet 19. mai og var ferdig 4. juni. De disponerte en liten gravemaskin. Ellers var utstyret som for 300 år siden, krafse, spett og slegge. De gikk løs på muren ved å plukke ned de skadde delene, stemple opp og møysomlig mure opp på nytt nedenfra. På det ene brukaret ble hele hjørnet tatt ned til grunnen og bygd opp igjen. Opprinnelig hadde bruа fine stabbesteiner. De fleste var blitt dyttet ut og lå langt nede i heia. Men karane leita dem opp og fikk dem på plass. Grøftene på sidene fikk også en god rensk.

Nå framstår bruа »som ny» igjen og er et flott kulturminne fra ca 300 år tilbake. Jeg vil anbefale å ta turen fra Sundbø, langs den gamle vegen, til Tuftkjenn i Gjerstad. Da kan dere beundre resultatet.

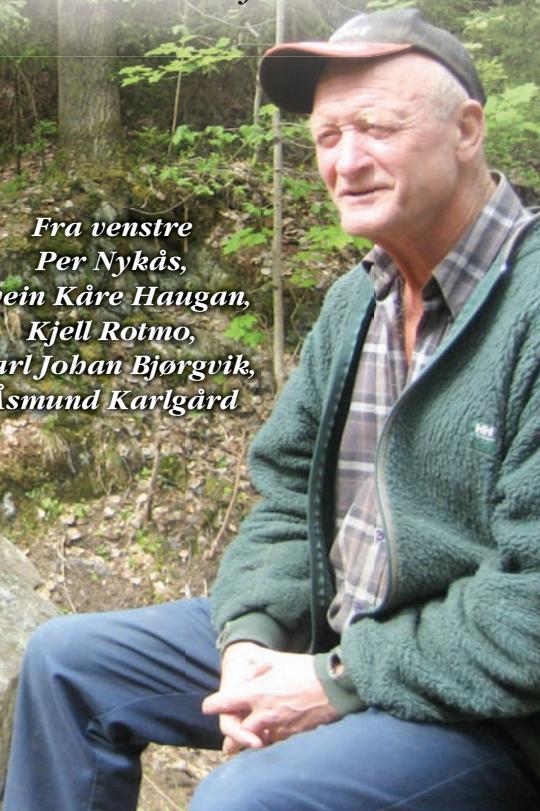
Arbeidslaget var som sagt en trivelig gjeng. Var du heldig å komme i matpausa, ble du traktert med nykokt kaffe fra bålet og gode historier.

Men karene hvilte ikke på sine laurbær. Uka etter startet de en lignende jobb i Trøndelag. «Det er på denne måten vi holder oss friske», sa de.

Lars Jacob Moe

Fra venstre
Per Nykås,
Svein Kåre Haugan,
Kjell Rotmo,
Karl Johan Bjørgvik,
Åsmund Karlgård

Siden sist har gavene strømmet inn til bladet.

Vi sier hjertelig takk til alle!

R.H., Mandal 200. E.R.R., ? 100. N.I.F., Oslo 200. O.L., Kragerø 200. G.L.F., Fjell 200. S.G., Ottestad 150. Linkj. Bilforr., Sannidal 200. J.M.Ø.H., Kragerø 150. O.V., Gjerstad 100. Ø.D., Langesund 250. M.O., Kragerø 200. T.D., Farsund 200. R.G.C., Sandefjord 100. R.H.H., Stathelle 150. K.E., Sannidal 200. L.E., Arendal 150. B.B., Sannidal 150. E.B., Helle 200. Å.S., do. 100. O.T.N., Oslo 200. S.V., Sannidal 200. N.J., Helle 200. P.T., Sannidal 1000. A.S., do. 200. H.N., do. 300. P.E., Tolvsrød 200. S.G., Kragerø 150. K.J.S., Sannidal 300. E.A., do. 200. T. og E.B., do. 400. K.H., do. 250. N.E.S., Kragerø 100. ? 150. E.K.S., Sannidal 300. K.B., do. 200. K.P., Helle 200. E.H., Eydehavn 200. C.H., Oslo 200. A.B.S., Lørenskog 200. S.W.K., Ski 200. J.A.C., Tjodalyngh 100. A.H.L., Ulefoss 200. T.O.B., Helle 200. L.T.M., Sannidal 100. G.M., Kragerø 100. H.N., Billingstad 150. K.T.S., Lyngdal 200. J.F., Sannidal 250. K.L., do. 100. Ø.F., Sannidal 300. B.S., Kragerø 100. S.L., Bjørkelangen 100. A. og J.L., Sannidal 200. A.J.M., do. 200. G.K., Stathelle 100. H.R.D., Sundebru 200. H.R.L., Kragerø 100. T.J., do. 100. R.Aa., Oslo 200. ? 100. S.N., ? 100. E.D., Sannidal 150. E.B., Helle 200. P.S., do. 200. O.N., Kragerø 100. A.G., Søndeled 100. A.R., Sannidal 200. M.K., His 150. S.B., Stokke 200. K.K.Ø., Stathelle 200. A.G.K., Stabbestad 100. S.M.G., Kragerø 200. R.K., do. 200. K.L., Ulefoss 200. I.H., Neslandsvatn 150. E.Ø., do. 100. G.L.T., Sannidal 100. K.P.B., do. 200. M.A.B., Dokka 200. ? 200. T.D., Arendal 150. F.V., Gjerstad 200. S. og M.H., Stathelle 150. J.P., Kragerø 100. E.S., Porsgrunn 150. H.K., Heggedal 200. G.Aa., Haslum 200. ? 100. T.B., Skåtøy 150. G.S., Sannidal 200. ? 100. G.T., Helle 200. S.B., Kragerø 200. U.H., do. 200. K. og I.B.K., do. 250. E.A., do. 200. K.R., do. 200. L.T., do. 100. ? 100. ? 100. A.F., Sannidal 300. B.S., Kragerø 100. R.D., Sundebru 100. I.S., Balestrand 100. P.O.T., Kragerø 200. T.E.V., Sannidal 200. O.G., Kvelde 200. K.H., Stokke 500. J.B., Kragerø 100. S.L., Helle 200. T.K., do. 100. K.W., do. 100. H.K.B., ? 100. A. og K.S., Kragerø 200. H.G., do. 150. ? 100. R.Aa., Helle 100. ? 100. H.J.R., Sannidal 100. A.D., do. 200.

M.K., Kragerø 100. L. og A.S., Sannidal 200. H.B., Kragerø 200. E.H.S., Sannidal 400. L.S., Kråkerøy 150. T.E.L., Sannidal 200. K.W., do. 200. R.A.H., do. 200. O.B., Kragerø 200. E.E., Oslo 200. S.H., Hornnes 100. K. og S.H., Kragerø 200. P.P., do. 150. S.B., do. 150. O.B.H., Helle 200. E.B., Neslandsvatn 150. J.M.Aa., Evje 300. H.B., Drangedal 200. K.H., do. 150. K.M., Sannidal 200. K.E., do. 100. M.L., do. 100. T.S., Gjerstad 200. H.F., Kragerø 250. R.L., Drammen 100. B.E., Sannidal 200. I.J.R., do. 150. P.M., Helle 150. A.E., do. 200. M.B.M., Lillesand 200. A.L., Oslo 150. S.S., Sannidal 200. O.A.W., do. 250. A.B.T., Stathelle 200. K.D., Indre Arna 200. ? 200. B.L., Kr.sand 200. M.G., Sannidal 100. J.B., Fevik 200. I.L.O., Kragerø 100. Å.S., do. 200. H.T., do. 100. T.S., Sannidal 100. H.H., Helle 200. ? 150. ? 200. ? 300. T.Ø., Kragerø 300. T.K.S., Sannidal 100. J.S.V., Lørenskog 200. A.J.B., Kolbotn 100. P.R., Drangedal 150. P.N., do. 200. Å.M., Helle 200. J.N., Lillesand 100. H.P., Ål 150. A.T., Skien 300. Å.B., Kragerø 200. E.H., ? 100. S.B., Skien 100. K.Ø., Dalen 300. Å.T., Kragerø 200. M.R., do. 200. U.K., Helle 200. ? 200. A.J.S., ? 150. I.S.J., Kragerø 100. Ø.S., Helle 300. K.S., Oslo 200. S.E.L., Solbergelva 150. P.R.H., Helle 150. G.Ø., Sannidal 200. L.J.M., do. 200. I.E.A., Helle 300. B.H., do. 100. A.S.K., Sannidal 200. J.D., do. 200. T.O., do. 200. E.Ø., Neslandsvatn 100. A.H.K., Oslo 100. B.S., Skien 200. ? 200. A.B.R., Sannidal 200. ? 100. G.H., Gjerstad 200. S.P., Sannidal 150. U.P., do. 150. B.T., Stathelle 100. C.F.M., Kragerø 200. A.L.S., do. 100. T.S., do. 100. E.K., ? 100. A.J.G., Kragerø 200. F.S., do. 100. E.B.F., do. 200. I.K.S., Tjodalyngh 500. P.H., Vennesla 100. I.E., Kragerø 150. I.B., Sannidal 200. K.L., Helle 100. A.G., Skien 200. O.N., Kragerø 200. R.N., do. 150. A.H., Sannidal 120. I. og FP., ? 150. ? 100. M.S., Kragerø 200. J.T., Oslo 200. M.Aa., Kragerø 200. T.K., do. 100. I.E., do. 200. I.K.B., Sannidal 500. G.G., Mjøndalen 100. O.R., Drangedal 200. E.M.T., Sannidal 100. K.S., Kragerø 200. E.P., do. 200. K.S., do. 100. L.T.H., Sannidal 100. I.K.G., do. 100.

D.S., Kragerø 100.
K.H., Helle 100. H.S., Porsgrunn 150. J.D.A.,
Kragerø 150. H.L., Arendal 200. S.R.V.Aa.,
Mosjøen 100. P.A.S.K., Sannidal 150. E.S., Tistedal
200. H.K., Nesbyen 200. E.H.Ø., Skien 200. E.N., do. 100. L.V., Gjerstad 150. N.H. og
P.S., ? 100. A.S.A.L., Kr.sand 200. K.H.T., Sannidal
250. H.H.B., do. 100.
B.J.S., Oslo 100. R.B., Sand 200. P.M.Aa., Sannidal
200. B.H., do. 200. A.G.F., do. 200. G..D.,
do. 100. K.M., Bø 200. ? 100. M. og P.O.L,
Helle 100. K.H., Stokke 200. H.E., Skien 150.
K.K., Kragerø 100. ? 200. T.J., Vikersund 200.
G.E., Stathelle 200. K.L., Helle 200. E.S., Sannidal
200. E.A., Risør 100. M.H., Sannidal 150.
I.J.K., Kongsberg 150. M.N.N.H., Oslo 200.
M.M.H.Ø., Sannidal 100. J.E., do. 200. R.J., do.
150. R. og A.F., Kragerø 200. A.O.W., Helle
150. K.A., Sannidal 200. G. og J.L., do. 200.
K.G.H., Stathelle 200. B.S., Risør 150. E.J.,
Sannidal 100. ? 200. E.D.J., Arendal 150. K.S.,
Oslo 200. B.E., Skien 200. S.M., Kongsberg
200.
G.M.S., Oslo 200. J.C.K., do. 150. V.S., Kr.sand
150. I.Å. T.S., Risør 200. K.S., Kragerø 200.
G.Aa., Sannidal 200. G.S., Birkeland 300. T.S.,
Sannidal 100. I.D., do. 200. G.H., Helle 100.
H.K.T., Sannidal 150. ? 100. R.B., Kragerø
200. ? 200. K.S., Oslo 200. A.E.W., Sannidal
200. M.E., Grålum 100. L.S., Kragerø 100.
K.S., Risør 100. G.Aa., Jomfruland 200. E.H.,
Helle 200. M.S., Kragerø 100. T.S., Sannidal
200. I.M., ? 100. E.H., Kragerø 100. K.T., do.
100. H.S., Sundebru 150. K.M., Stavanger
200. K.H., Kragerø 100. S.K., do. 200. ? 100.
A.L.S., Risør 100. E.G., Kragerø 50. ? 75. I.Y.,

Staubø 150. S.R., Kr.sand 150.
T.L., Bjorbekk 150. K.W.B., Akland 100.
O.V.M., Stathelle 200. B.T., Sannidal 300. ?
200. T.B., Arendal 200. ? 100. A.G., Jomfruland
100. ? 150. ? 100. B.E.D., Kr.sand 200.
A.E., Sannidal 100. P.O.P., Kragerø 200. S.D.,
do. 150. H.W., do. 100. H.T., Kr.sand 100.
M.K., Sannidal 200.
B. og P.L., Helle 200.
O.T., Sannidal 300. T.I., Lier 150. K.B.,
Kragerø 200. H.S., Gol 200. O.Ø.J., Jomfruland
100. P.H., Skien 200. I.Å., do. 200. G.E.G.,
Skallestad 200. S.L., Søndeled 200. S.R., Sannidal
100. L.P.S., Kragerø 100. S.L., Kragerø
100. A.E., Sannidal 150. E.D., do. 100. A.B.,
Kragerø 150. ? 200. ? 100. K.E.P., Nodeland
150.
B.N.F., Kragerø 150. ? 100. J.S., Helle 100.
M.L., Risør 200. I.D., Oslo 150. T.S., Sannidal
200. ? 200. E.H., Søndeled 100. ? 100. D.H.,
Porsgrunn 150. R.R., Kragerø 100. I.H.T.,
Neslandsvatn 500. R.B., Sundebru 200. O.W.,
Kongsvik 250. Ø.J., Gressvik 100. H.N., Porsgrunn
100. N.A.H., Skien 200.
K.M.T., Kragerø 200. A.S., Sannidal 200. ?
100. T.J.N., Larvik 100. Ø.H., Stathelle 200.
K.M.W., Kragerø 200. H.R., do. 200. T.B., Larvik
100. E.K.N., Sannidal 200. A.N., Kragerø
50. Nes og Saude Bygdetunlag, Gvarv 1000.
I.M.S., Gjøvik 200. H.S., Helle 100. B.L., Sannidal
100. R.B., do. 200.
K.J.J., Helle 100. E.M.E., Kr.sand 100. Dr.dal
Hist.lag 300. A.M., Skien 100. K.T.L.S., Sannidal
100. T.V., Stathelle 300. T.S.V., do. 200. A.B.,
Lillesand 250. R.Aa., Kragerø 150. I.L.K., do.
100.

Dugnad på Bygdetunet

*21 og 22 aug. var 9 personer til stede og gjorde en
kjempejobb på Bygdetunet. Noen trær ble felt og røtter fjernet.
Det ble gravd ned drensrør og rør til nytt alarmanlegg,
og gress ble sådd. Ronald Bjerva, Kjetil Solvang og
Hallgeir Øygarden stilte med lastebil og gravemaskiner.*

Returadresse:
Sannidal Historielag
Adr.: Gunnar Aabøe
Solstadbakken 16
3766 Sannidal

Refsalen

Det har skjedd store forandringer på Refsalen siden dette bildet ble tatt under jernbaneutbyggingen i 1920 årene.

De fleste husene står der i dag, med større eller mindre forandringer.

Bakerst i bildet ser vi det eldste huset, Sandland (1900). Nedenfor ved veien står det ei smie.

På denne tomta bygde Sofus Kristiansen Sannidal Bilverksted i 1934.

Midt på bildet sees Bilstad, bygget av Biltransportkompaniet(1918), senere Sannidal Hotell og Cafe.

Husene under heia fra høyre: Granholt (1904), Lauvheim (1919) og Vollen (1918).

BILDET ER UTLÅNT AV ASBJØRN BOSVIK

O.B.

«ARVEN» UTGIS AV SANNIDAL HISTORIELAG
www.sannidalhistorielag.no

Redaksjonskomité:

Ragnar Grønåsen

Anne Sofie Aardalen

Ove Bertelsen

Gunnar Aabøe

tlf. 35 99 22 16

tlf. 35 98 79 56

tlf. 35 99 03 74

tlf. 90 91 63 52

Kasserer:

Liv Grønåsen

«Arven»'s

bankgirokontonr.:

tlf. 35 99 22 16

2655.60.82854

*Husk å melde fra til redaksjonskomiteen ved den minste adresseforandring.
(Vi får mange returer p.g.a. unøyaktige adresser.)*